

Buď katolíkom aj pri nákupoch a investovaní – nepodporuj protikresťanské firmy a korporácie!

Marcin Jendrzejczak

2. augusta 2020 ✚ Spoločnosť ✚ Ekonomika a hospodárstvo

Keď uvažujeme o prítomnosti katolíkov vo verejnom živote, väčšinou máme na mysli ich rozhodnutia vo voľbách. Pritom politikov volíme iba raz za pár rokov, zatiaľ čo dennodenne hlasujeme našimi peňaženkami – kúpou výrobkov či služieb alebo investovaním. V určitom zmysle sú naše ekonomické rozhodnutia dôležitejšie než rozhodnutia politické.

Kresťan, katolík, si nielen v nedeľu a vo sviatok, ale každý deň. Napriek svojim hriechom a nedostatkom sa snažíš neupadnúť do schizofrénie. Bridí sa ti myšlienka, že stačí dodržiavať zásady viery v kostole alebo v rodine, ale v práci či vo verejnom živote to nie je také potrebné. Poctivo zarábaš peniaze. **Čo ak tvoje nákupy alebo prípadné investície slúžia podpore potratov, antikoncepcie či homosexuality?** A pravdepodobne je to tak. Tomu sa však dá vyhnúť alebo to aspoň minimalizovať.

Hlasovať vo voľbách je vlastenecká i náboženská povinnosť – toto učí dokonca aj katechizmus. O princípoch, ktorými by sa mali riadiť katolíci zaujímajúci sa o dobro politického spoločenstva, sa toho už veľa napísalo. Omnoho slabšie je však povedomie o zodpovednosti v hospodárskom živote. Síce jestvuje pastorácia podnikateľov, ale každý viac alebo menej vie, čo má ako čestný pracovník robiť. Avšak **oblasť zodpovednej spotreby a zodpovedného investovania je u nás zanedbávaná**. Pritom aj rozhodnutia zľakavých a veľmi skromnými peňaženkami majú reálny dosah na zisky firiem. Pričínajú sa o to, ktoré sa budú rozvíjať a ktoré vypadnú z trhu. V politických voľbách jeden hlas iba výnimočne môže mať vplyv na ich výsledok, zatiaľ čo jediné euro vždy znamená reálny zisk či reálnu stratu konkrétnej firmy.

Na prvý pohľad sa zdá, že výber tovaru v obchode je z morálneho hľadiska neutrálny. Áno, niekedy je to tak, ale často je to iba ilúzia. Veď **hospodárska činnosť, rovnako ako činnosť politická, nie je oblasť, na ktorú by sa nevzťahovala povinnosť dodržiavať etické normy**. Stojí za to podporovať napríklad firmy, ktoré sú nespravodlivé voči zamestnancom, nečestné sú ich marketingové aktivity, alebo využívajú kvázi otrockú prácu v krajinách tretieho sveta?

Korporácie na temnej strane

Táto otázka je o to dôležitejšia, že čoraz viac firiem, často veľkých korporácií, sa angažuje v podpore potratov, homosexuality a rodovej ideológie. Napríklad spoločnosť Microsoft, ktorá v rokoch 2016 a 2017 mala takmer monopol na softvér, podporovala organizáciu Center for American Progress, ktorá okrem iného presadzuje potraty. Okrem toho v rokoch 2017 až 2018 podporovala hnutie LGBT najmenej v dvanástich ďalších prípadoch.

Na druhej strane v posledných mesiacoch Coca-Cola vyhlásila, že prestáva podporovať americký gigant vykonávajúci Planned Parenthood. Toto rozhodnutie ikony kapitalizmu nás teší, ale žiaľ v rokoch 2017 –

2018 spoločnosť vo viacerých prípadoch podporovala hnutie LGBT. Na druhej strane, spoločnosť Google, podobne ako spoločnosť Microsoft, poukázala menej finančných prostriedkov propotratovej organizácii Center for American Progress. Navyše sa pripojila ku koalícii firiem podporujúcich Equality Act (zákon o rovnosti), t.j. organizácie, ktoré poskytujú menšinám LGBT ochranu podobnú ako je ochrana predstaviteľov danej rasy alebo náboženstva.

Podporu LGBT majú v posledných rokoch na svedomí aj spoločnosti Procter & Gamble – výrobca hygienických vložiek Always, zubnej pasty Blend-a-med, pracieho prášku Lenor, detských plienok Pampers či holiacich strojčekov Gillette. Majme na pamäti, že vždy možno hľadať náhrady, pretože existujú. Nezabúdajme ani na spoločnosť IKEA neslávne známou prepustením zamestnanca v Poľsku, ktorý vyjadril iný názor na homosexualitu. Nezabúdajme ani na značku House vlastnenú spoločnosťou LPP, ktorá v roku 2014 predávala tričká s vulgárnym nápisom o vianočných sviatkoch, za čo ju kresťania bojkotovali.

Niekedy veľké spoločnosti menia svoje postoje, o čom svedčia aj vyhlásenia firiem AT&T, Coca-Cola, Ford, Xerox a Macy, že už nepodporujú Planned Parenthood. Neznamená to však úplnú „konverziu“ týchto firiem a v každom prípade nie všetkých. Je to však krok správnym smerom.

Nepodceňujme zábavu

Nepodceňujme ani zábavu, ktorá často súvisí s biznisom spôsobom, ktorý je pre nás sotva postrehnuteľný. Napríklad Walt Disney do detských filmov vkladá homosexuálne postavy. Portál Life Site News informoval, že Orka a Flix, postavičky vystupujúce v animovanom seriáli Star Wars Resistance určeného pre deti, sú homosexualisti. Predtým, ako sa chystáte vybrať sa pozrieť si ďalší film spoločnosti Disney, je určite dobré dôkladne analyzovať, aký v ňom bude obsah. Petície adresované spoločnosti Disney organizuje okrem iného CitizenGo.

Netflix, ktorý dnes kraľuje vo filmovom priemysle, patrí medzi sponzorov Prajdu v Silicon Valley a je za potrat. Americký filmový producent sa nedávno vyhrážal orgánom štátu Georgia, že tam zastaví svoju produkciu a stiahne investície, ak vstúpi do platnosti nový zákon obmedzujúci potraty od okamihu, keď je možné detegovať srdcový rytmus nenarodeného dieťaťa (t.j. približne od šiesteho týždňa tehotenstva).

V reakcii na stanovisko predstavenstva spoločnosti Netflix mnohí predstavitelia pro-life organizácií oznámili hromadné rušenie predplatného na tejto platforme služieb. Podľa zverejnených finančných údajov spoločnosť Netflix namiesto očakávaných 352 tisíc nových účastníkov v Spojených štátoch zaznamenala v druhom štvrtroku 2019 na domácom trhu pokles o vyše 126 tisíc používateľov.

Pozornosť treba venovať aj „tradičnej“ televízii. Kanály často prepíname bezmyšlienkovite bez toho, aby sme si uvedomovali morálnych dôsledkov, ktoré z toho vyplývajú. Pritom televízne stanice vedia zistiť, koľko ľudí sleduje daný program. Ak film alebo seriál s nemorálnym obsahom získa veľkú popularitu, vedenie dostane jasný signál, že v produkcii takéhoto seriálu treba pokračovať. Nezabúdajme, že tu nejde iba o vyslovene nemorálne filmy, ale aj o propagovanie zla nepriamym spôsobom (napríklad propagáciou rozvodov) či zamlčivaním (napríklad ignorovanie náboženského života seriálových hrdinov).

Čo by mal v tejto súvislosti robiť spotrebiteľ? Najradikálnejšou možnosťou je zrejme riadiť sa Pavlovým napomenutím „chrániť sa zla v akejkoľvek podobe“ (1 Sol 5:22). Takýto postoj, hoci obdivuhodný, je pre ľudí žijúcich v modernom svete často nemožný. Pretože nie každý sa môže úplne stiahnuť zo spoločenského

života. Nie vždy však stojíme proti stene. V niektorých prípadoch existuje možnosť výberu a s väčšou alebo menšou námahou je možné vybrať si firmu, voči ktorej nie sú výhrady, ba sa dokonca angažuje v dobrých veciach.

Investičná etika

Samostatnou otázkou sú investície, ktoré si vyžadujú prísnejší etický prístup ako spotreba. Osoba, ktorá sa stáva akcionárom danej firmy, sa stáva totiž aj jej súčasťou. A je jedno, že má v nej iba zanedbateľný podiel. Vedomé vlastníenie akcií v spoločnostiach angažujúcich sa v boji proti kresťanstvu a morálke možno brať ako členstvo v organizácii nepriateľskej voči Cirkvi, čo kánonický zákon zakazuje.

Treba povedať, že hnutie spoločensky zodpovedného investovania je na Západe rozšírené už niekoľko desaťročí. Jeho priaznivci neinvestujú do alkoholu, tabaku, výroby zbraní, znečisťovania životného prostredia či využívania otrockej práce. Ešte novším vynálezom je tzv. biblicky zodpovedné investovanie. Jeho priaznivci okrem uplatňovania vyššie uvedených kritérií dbajú aj o dodržiavanie kresťanských princípov.

To znamená **minimalizáciu alebo dokonca vylúčenie investícií do firiem spätých s potratovým alebo pornografickým biznisom, či s lobovaním za LGBT** a podobne. Toto vylúčenie niektorých spoločností (a potenciálnych ziskov) je cena za zachovanie čistého svedomia. Napokon je zaujímavé, že neraz sa ukazuje, že biblicky (či spoločensky) zodpovedné investície prinášajú porovnateľné alebo dokonca vyššie zisky.

Kresťanské investičné organizácie prakticky poskytujú nástroje na lustrovanie firiem, či spĺňajú konkrétne kritériá, napríklad či nefinancujú potraty alebo homosexualizmus, a či nelobujú v ich prospech. Existujú aj kresťanské investičné fondy. Avšak aj voči nim si treba zachovať určitú opatrnosť. Okrem otázky dôvery alebo nedostatku dôvery treba mať na pamäti aj to, že niekedy nevyklúčujú firmy, ktoré svojim zamestnancom dotujú in vitro oplodnenie.

Presné vymedzenie investičných pravidiel je nepochybne komplikovaná záležitosť. Samotná pozornosť venovaná vzťahu medzi etikou a hospodárskym životom si však napriek tomu zaslúži uznanie. Možno tu hovoriť o pokusoch o uskutočnenie univerzálnej výzvy k svätosti – v modernom svete 21. storočia. Posväcovanie sveta a všetkých jeho sfér – vrátane hospodárstva a financií – je špeciálnym poslaním laikov.

Môžeme veľa urobiť!

Je ľahké sa sťažovať na moc veľkých spoločností, ale pravdepodobne je ťažšie uvedomiť si, že nakoniec hlavný zdroj ich sily pochádza od zákazníkov alebo investorov, z ktorých veľkú časť tvoria kresťania – aj tí zámožní. Keby sa všetci rozhodli zistiť, koho financujú a z toho potom vyvodili dôsledky, potom aj najmocnejšie firmy by skrachovali, alebo by sa dostali do vážnych problémov. A to by ich určite prinútilo zmeniť postoje k mnohým otázkam.

Kresťanské investovanie či chápanie spotreby kresťanským spôsobom sú inováciami vernými tradícii, ktoré dokážu obnoviť tvár Zeme. A na ich aplikovanie sú potrebné iba: myslenie, dôslednosť v konaní a trocha úsilia. Prebudenie spiaceho leva, ktorým je kresťanská väčšina na trhu, povedie k pádu mnohých nejedného Goliáša i jeho domu postavenom na piesku.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/bud-katolikom-aj-pri-nakupoch-nepodporuj-protikrestanske-firmy-a-korporacie/>